

Schriftlicht

Single

L.W. de Graaff

Een getrouwde man draagt zorg voor aardse zaken en wil zijn vrouw behagen, dus zijn aandacht is verdeeld.

Een ongetrouwde vrouw en een meisje dat nog niet getrouwd is, dragen zorg voor de zaak van de Heer, en wel zo dat ze God met heel hun lichaam en geest zijn toegewijd.

Maar een getrouwde vrouw draagt zorg voor aardse zaken en wil haar man behagen.

Ik zeg dit in uw eigen belang, niet om u aan banden te leggen, maar om u tot onberispelijk gedrag en onverminderde toewijding aan de Heer te brengen.

(1 Korintiërs 7:33-35)

De gemeente als ‘gezinsgemeente’?

In sommige gemeenten zijn veel alleengaanden. En uit de gesprekken met hen blijkt dat zij vaak de indruk krijgen dat het in de gemeente alleen maar gaat om *echtparen met kinderen*.

Ik hoor wel eens zeggen: ‘Ik heb het gevoel dat ik er niet echt bij hoor.’

Dat gevoel kunnen trouwens ook *echtparen zonder kinderen* hebben. En niet te vergeten de mannen en vrouwen die weer alleen zijn.

Het is goed dit ter harte te nemen. Vandaar de aandacht voor de woorden van de apostel Paulus over de ongetrouwde vrouwen en mannen in dit *Schriftlicht*.

Met als doel dat de alleengaanden niet alleen in beeld *komen*, maar binnen de gemeente ook in beeld *blijven*.

Om goed zicht te krijgen op de plaats van de *singles* in de gemeente is het nodig de hele Bijbel in ogenschouw te nemen. Om te beginnen bij Genesis 1. Daarin wordt bericht gedaan van de schepping van man en vrouw naar het beeld van God.

Elke man en elke vrouw is zó geschapen dat hij of zij iets van God kan laten zien. Dat zit namelijk besloten in het ‘geschapen zijn als zijn evenbeeld’. Elke man en elke vrouw is op zich een ‘compleet’ schepsel. Wie alleen door het leven gaat, is niet een ‘defect’ mens.

Relaties zijn er dankzij de drie-enige God

De door God geschapen mannen en vrouwen leven in relatie met anderen. Niemand komt geïsoleerd ter wereld. Altijd is daar een moeder. Meestal ook een vader, broers en/of zussen.

Verder zijn er de vriendschappen en al die andere verbanden die er tussen mensen kunnen zijn. Heel speciaal is de band van het huwelijk.

De God die in Zichzelf niet eenzaam is, heeft mensen zó geschapen dat ze zijn ‘aangelegd’ op omgang met elkaar. Dit horen we doorklinken in de woorden van God: *Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken*. Geschapen mensen mogen in hun onderlinge omgang een afspiegeling zijn van de drie-enige God. Dit is bij uitstek het geval in het huwelijk.

Hoe het was

In het bovenstaande is al opgemerkt dat God niet eenzaam is in Zichzelf. Daarover schrijft de apostel Paulus zeer mooie dingen in 1 Korintiërs 2:10: ... *de Geest doorgrondt alles, ook de diepten van God. Zo is alleen de Geest van God in staat om God te kennen* ... Hierin zien we iets van de onderlinge ‘omgang’ van Vader, Zoon en Geest. God is nooit eenzaam in Zichzelf.

Wanneer ons wordt verkondigd dat de mens is geschapen naar Gods beeld, dan betekent dit ook dat hij is ‘aangelegd’ op omgang. Modern gezegd: geschapen voor partnerschap.

In dat licht moeten we ook zien dat God de mens mannelijk en vrouwelijk heeft geschapen. Dat heeft Hij gedaan met het oog op die heel bijzondere omgang in het huwelijk.

Toch is de onderlinge omgang niet beperkt tot het huwelijk. Er is ook vriendschap, onderlinge genegenheid en solidariteit. Dat alles bestaat in deze wereld omdat God bestaat.

Een mens hoeft niet eenzaam te zijn, omdat hij is geschapen door de God die niet eenzaam is.

Uitgaande van de Drie-eenheid kun je zeggen dat de mens als Gods evenbeeld een mens-in-gemeenschap is. *Zo schiep God de mens. God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was* (Gen. 1:31).

Daarom kunnen we met vrijmoedigheid stellen dat er in het paradijselijke leven geen eenzaamheid was. Adam was eerst wel *alleen* – dat betekent niet dat hij *eenzaam* was.

Eenzaamheid doet pijn. En pijn was er niet in het paradijs. Net zomin als verdriet en rouw.

Wanneer God Eva scheidt en bij Adam brengt, wordt het leven alleen maar mooier en volmakter. Niets ontbreekt meer voor het uitvoeren van zijn taak als rentmeester in de tuin van Eden.

Hoe het is geworden

Voordat de zonde in hun leven kwam, schaamden Adam en Eva zich niet voor God en ook niet voor elkaar. Ze leefden in een totaal open verhouding tot God en tot elkaar, en in harmonie met zichzelf. Juist op dit punt breekt de zonde verwoestend in. De satan zet zijn ‘breekijzer’ in de relaties.

Er treedt vervreemding op tussen God en mens. Adam en Eva vluchten voor God wanneer Hij hen opzoekt in de hof van Eden. Er is ook direct sprake van onderlinge vervreemding. De mensen geven elkaar de schuld.

Het wordt zichtbaar in de schaamte voor elkaar en voor God en voor jezelf. De schaamte die veel dieper gaat dan preutsheid. Het is een schaamte die de verstoorde verhoudingen blootlegt.

Een van de gevolgen is dat veel mannen en vrouwen geen partner meer vinden. Met alle gevolgen van dien voor met name de alleenstaande vrouw in deze wereld. Haar plaats is heel kwetsbaar geworden. Denk aan de oosterse en islamitische maatschappijen waarin de alleenstaande vrouw een zeer lage status heeft. Maar ook in de westerse maatschappij worden veel vrouwen als slavin verhandeld en misbruikt.

Wie met deze misstanden in het achterhoofd kijkt naar het evangelie, begrijpt des te beter wat het betekent dat Christus nu al de Bevrijder *is*. Dat betekent *niet* dat dankzij Christus iedereen een partner ontvangt en een ‘paradijselijk’ huwelijk kan sluiten. Het betekent *wel* dat iedere man en iedere vrouw, iedere jongen en ieder meisje weer tot zijn en haar recht komt. Getrouwd of niet getrouwd.

Hoe zegt de apostel Paulus dat ook al weer?

Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus.

Daarmee wil de apostel maar zeggen: Jezus Christus maakt geen onderscheid. Getrouwd of niet getrouwd – je hebt je eigen, volwaardige plaats. In het koninkrijk van God is een ongehuwde niet tweederangs.

Geaccepteerd in de gemeente?

Het is niet vanzelfsprekend dat dit zo werkt in de gemeente. Je hoort alleengaanden nog wel eens zeggen dat zij zich als alleengaande in de maatschappij meer geaccepteerd voelen dan in de kerk. Een signaal dat beslist moet worden opgepikt.

Het Nieuwe Testament geeft geen enkele aanleiding om de plaats van de alleengaande als tweederangs te zien. Je zou in dat verband kunnen wijzen op de ongehuwde staat van Jezus Christus.

Toch vind ik dit geen goed voorbeeld. Ook al is Hij echt mens geworden, Hij blijft wel Gods Zoon en onze Middelaar, en neemt in dat opzicht een geheel eigen plaats in. Beter is het te verwijzen naar de apostel Paulus, die ook heeft geschreven over zijn ongehuwde staat.

Wanneer we de uitspraken van de apostel over zijn ongehuwde staat op een rijtje zetten, zien we dat het voor hem een bewuste keuze is geweest om niet te trouwen. Het stond hem net als de andere apostelen vrij om een vrouw te trouwen en mee te nemen op zijn reizen (1 Kor. 9:5).

Toch heeft hij besloten om niet te trouwen om zich zo goed mogelijk te kunnen inzetten voor de prediking van het koninkrijk der hemelen. En als ongetrouwde man stond hij als het ware ‘op voorsprong’ ten opzichte van de gehuwde apostelen. Gehuwde mannen hebben hun zorgplicht ten aanzien van hun vrouw en eventuele kinderen.

Hieruit valt te concluderen dat het alleengaan niet alleen maar een ‘lot’ is dat je overkomt. Zo wordt het vaak wel ervaren.

Het kan in de eerste plaats een keuze zijn om alleen te blijven. Denk aan de mannen en vrouwen die hun leven bewust hebben gegeven voor het werk in ontwikkelingslanden. Je kunt in dit geval ook van een roeping spreken.

Er valt ook te denken aan het zendingswerk. Gehuwde zendelingen met kinderen worden in hun werk beperkt door de zorg voor het onderwijs aan de kinderen.

Niet iedere alleenstaande kiest bewust voor het ongehuwd blijven. Wel kan het achteraf als leiding van de Heer worden ervaren. En daarom is het belangrijk om je als alleengaande steeds af te vragen wat God met je leven wil.

De voorsprong van de ongehuwde man en vrouw

Je kunt stellen dat de ongetrouwde man of vrouw in bepaald opzicht ‘op voorsprong’ staat wat betreft de inzet voor Gods koninkrijk.

Dat betekent dat niet de gehuwde het werk voor Gods koninkrijk aan de ongehuwde kan overlaten (denk aan de plaats van de monniken en nonnen binnen de rooms-katholieke wereld). Het is eerder zo dat de ongehuwde de rol van ‘gangmaker’ kan vervullen. Daarmee bedoel ik te zeggen dat de ongehuwde in veel gevallen de handen meer vrij heeft om zaken in de gemeente van Christus aan te pakken en op poten te zetten.

In 1 Korintiërs 7 plaatst de apostel ook het leven van de gehuwden in het licht van het naderende koninkrijk: *Laat daarom ieder die een vrouw heeft zo leven dat het hem niet in beslag neemt ...* Wat markanter vertaald: *Laten zij, die een vrouw hebben, zijn als zonder vrouw ...*

Met deze woorden laat de apostel Paulus heel scherp zien dat het ‘leven zonder vrouw’ in de gemeente *richtinggevend* is.

Iemand spreekt in dit verband van een ‘eschatologisch perspectief’. Het alleen-zijn verwijst in dit verband naar de tijd dat er geen huwelijk meer zal zijn. De Heer Jezus heeft daarover gesproken in zijn dispuut met de Sadduceeën: *maar wie waardig bevonden is deel te krijgen aan de komende wereld en aan de opstanding van de doden, huwt niet en wordt niet uitgehewelijkt* (Luc. 20:35).

Hier is een waarschuwing overigens wel op zijn plaats. Uit de woorden van de apostel Paulus is regelmatig de conclusie getrokken dat het ongehuwd-zijn van hogere orde is dan het gehuwd-zijn. Die gedachte is sterk gestimuleerd door de kerkvader Augustinus, die negatief stond tegenover de seksualiteit. Het bracht met zich mee dat de monniken en de nonnen een hogere geestelijke status in de kerk kregen dan de gehuwde mannen en vrouwen.

De woorden van de apostel Paulus leren ons niet de ongehuwde staat geestelijk hoger te taxeren dan de gehuwde staat. Wel mogen we zeggen dat de ongehuwde broeders en zusters in het algemeen een voortrekkersrol kunnen hebben. Iets daarvan merk je ook in de brief van de apostel Paulus aan Timoteüs (1 Tim. 5). Daarin schrijft hij uitgebreid over de positie van de weduwen in de gemeente die daarin kennelijk een bepaalde taak hadden.

In een eerder hoofdstuk (1 Tim. 3) gaat het eerst over de ouderlingen, dan over de vrouwen en ten slotte over de diakenen. Die vrouwen worden niet aangeduid als de vrouwen van de ouderlingen of de diakenen. Kennelijk gaat het om vrouwen met een bepaalde taak. Ongehuwde vrouwen?

De stijl van het koninkrijk

De vraag of de door Paulus in 1 Timoteüs 3 genoemde vrouwen ongehuwde vrouwen waren, laat zich niet gemakkelijk beantwoorden. Ook al kunnen we op die vraag geen antwoord geven – het is wel duidelijk dat de ‘alleengaande’ in de ogen van de apostel van de Heer geen ‘tweederangs persoon’ is in de gemeente.

In plaats van tweederangs tekent de apostel de alleengaande als een ‘voortrekker’. De gemeente is op weg naar de tijd dat er geen huwelijken meer zijn. De tijd waarin het koninkrijk in alle volheid op de aarde is neergedaald.

Er wordt in onze tijd vaak gesproken over de ‘stijl van het koninkrijk’. En dan gaat het meestal over huwelijk en echtscheiding. Die stijl van het koninkrijk is niet van minder belang voor ons denken en spreken over de alleengaande broeders en zusters in ons midden.